

Εφηβεία (χαρακτηριστικά ηλικίας και προβλήματα)

Εφηβεία είναι η περίοδος της ζωής του ανθρώπου στη διάρκεια της οποίας παρατηρείται η ωρίμανση των γεννητικών οργάνων και η ανάπτυξη των δευτερογενών χαρακτηριστικών του φύλου, ώστε το άτομο να γίνεται ικανό για αναπαραγωγή· στα κορίτσια διαρκεί συνήθως από το 12^ο ως το 18^ο έτος της ηλικίας τους, ενώ στα αγόρια από το 14^ο ως το 20^ο έτος τους, συμπίπτει με τη μετάβαση από την παιδική ηλικία στην ωριμότητα και χαρακτηρίζεται από αύξηση των πνευματικών ικανοτήτων και ένταση του συναισθηματικού βίου του εφήβου.

[Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτη]

Χαρακτηριστικά εφηβικής ηλικίας

- **Σταδιακή διαμόρφωση της προσωπικότητας του νέου:** Στο πλαίσιο της μεταβατικής αυτής περιόδου ο νέος καλείται να διερευνήσει συστηματικά τις δυνατότητες μα και τις ελλείψεις του, ώστε να γνωρίσει καλύτερα, και εν τέλει να αποδεχτεί, τον ίδιο του τον εαυτό. Είναι η ηλικία κατά την οποία η νοητική ικανότητα του ανθρώπου ενισχύεται σημαντικά, επιτρέποντας την ουσιαστική κατανόηση και επιλογή των ηθικών αρχών, αλλά και των γενικότερων αξιών, που θα διέπουν την κοινωνική του παρουσία.

Ο νέος, επηρεαζόμενος ως ένα βαθμό από τα πρότυπα του άμεσου περιβάλλοντός του, δοκιμάζει και σταδιακά επιλέγει τις συμπεριφορές εκείνες που εκφράζουν καλύτερα την εικόνα που έχει διαμορφώσει για τον εαυτό του, και την οποία επιθυμεί να παρουσιάσει στους γύρω του.

Η εικόνα αυτή επηρεάζεται σημαντικά από τα ιδιαίτερα σωματικά και πνευματικά χαρακτηριστικά του κι από το κατά πόσο ο ίδιος έχει κατορθώσει να τα αποδεχτεί ως πλήρως ικανοποιητικά ή όχι. Εύλογα, οποιοσδήποτε κλονισμός της αυτοπεποίθησης του εφήβου μπορεί να τον ωθήσει στην υιοθέτηση μιας αλλοιωμένης εικόνας του εαυτού του.

- **Επιλογή επαγγελματικής κατεύθυνσης:** Με τη συνδρομή του σχολείου ο έφηβος αποκτά γνώσεις και δεξιότητες, που του επιτρέπουν σταδιακά να κατανοήσει τις κλίσεις και τις αρέσκειες του, και να προχωρήσει στην πολύ σημαντική απόφαση σχετικά με την επαγγελματική του αποκατάσταση.

Πρόκειται, βέβαια, για μια πολύ σημαντική επιλογή, η οποία στη σκέψη πολλών εφήβων μοιάζει δεσμευτική και συνιστά πηγή άγχους, καθώς θεωρούν πως καλούνται να αποφασίσουν πολύ νωρίς, χωρίς να έχουν ακόμη σαφή γνώση του εαυτού τους και των πραγματικών επιλογών που έχει να προσφέρει η αγορά εργασίας.

- **Διεκδίκηση ανεξαρτησίας από τους γονείς:** Κατά τη διάρκεια της εφηβείας ένα διαρκές ζητούμενο για τους νέους είναι η απόκτηση ολοένα και περισσότερων ελευθεριών από τους γονείς τους. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα αυτής της ηλικίας, καθώς φέρνει τους εφήβους πιο κοντά στην ωριμότητα και την ανεξαρτησία της ενήλικης ζωής. Οι έφηβοι από τη μεριά τους οφείλουν να διαχειριστούν με προσοχή τα νέα όρια ελευθερίας που τους παρέχονται, ώστε να μη θέσουν σε αμφισβήτηση την εμπιστοσύνη που τους δείχνουν οι γονείς τους. Ενώ, οι γονείς από τη δική τους μεριά οφείλουν να αντιληφθούν πως η σταδιακή ανεξαρτητοποίηση των εφήβων αποτελεί μια απολύτως σημαντική διαδικασία, η οποία δεν μπορεί να ανασταλεί ή να αποτραπεί. Η προστατευτική διάθεση, μάλιστα, πολλών γονιών εκλαμβάνεται από τους εφήβους ως απροθυμία να αποδεχτούν την

πραγματικότητα της ηλικίας τους και να τους παραχωρήσουν τα αρμόζοντα περιθώρια ελευθερίας.

- **Διαμόρφωση ισχυρών φιλικών δεσμών:** Κατά τη διάρκεια της εφηβείας οι νέοι απομακρύνονται σταδιακά από τους γονείς τους και αποζητούν ολοένα και περισσότερο τη συντροφικότητα των φίλων τους. Σύντομα οι φίλοι τίθενται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός τους και συνιστούν την κύρια πηγή ευχαρίστησης για τους εφήβους.

Το πόσο ισχυροί είναι οι φιλικοί δεσμοί αυτής της ηλικίας διαφαίνεται και από την ένταση της επίδρασης που ασκούν οι φίλοι στους εφήβους και από το πόσο αίφνης μετρά η γνώμη και το παράδειγμά τους στη διαμόρφωση της στάσης και της προσωπικότητας των νέων.

- **Διάθεση αμφισβήτησης και επαναστατικότητας:** Οι έφηβοι στην προσπάθειά τους να διεκδικήσουν την ανεξαρτησία τους από τον γονικό έλεγχο και να διαμορφώσουν τη δική τους αυτόνομη προσωπικότητα στρέφονται -κάποτε με έντονο τρόπο- ενάντια σε οποιονδήποτε τους ασκεί έλεγχο (γονείς, εκπαιδευτικοί, άμεσο οικογενειακό περιβάλλον, πολιτεία).

Συνάμα, οι έφηβοι ερχόμενοι σ' επαφή με την κοινωνική πραγματικότητα απογοητεύονται από την πληθώρα αρνητικών στοιχείων (ανεργία, αναξιοκρατία, ευνοιοκρατία, οικονομικές ανισότητες κ.ά.) και επιθυμούν τη ριζική αλλαγή αυτής της κατάστασης. Ο ιδεαλισμός τους τούς ωθεί σε μια επαναστατική διάθεση, η οποία ορισμένες φορές ενδέχεται να βρει την έκφρασή της με αναποτελεσματικές συμπεριφορές προκαλώντας δυσaréσκεια στους ενήλικες.

Εντούτοις, υπάρχει κι ένα μέρος των εφήβων που μπροστά στις πολλαπλές παθογένειες της σύγχρονης κοινωνίας οδηγείται σε αισθήματα παραίτησης και ηττοπάθειας, επιλέγοντας το συμβιβασμό με τις αρνητικές νοοτροπίες του παρελθόντος.

- **Τάση προς το νέο και την καινοτομία:** Οι έφηβοι παρακολουθούν με ενδιαφέρον τις εξελίξεις στο χώρο της τεχνολογίας και διακρίνονται για την ευκολία με την οποία προσαρμόζονται στο συνεχώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικό προφίλ της εποχής μας. Έχουν, παράλληλα, τη διάθεση να δοκιμάζουν και να υιοθετούν κάθε νέα τάση στη μόδα (ντύσιμο, μουσική, τρόποι διασκέδασης) ή στον τρόπο σκέψης και θέασης της πραγματικότητας. Προκειμένου να δηλώσουν τη διαφοροποίησή τους από τον κόσμο των ενηλίκων δεν διστάζουν να φανούν απορριπτικοί απέναντι σε στοιχεία της παράδοσης και σε εκφάνσεις του συντηρητισμού.

Η νεωτεριστική αυτή διάθεσή τους, ωστόσο, έχει συχνά ως αποτέλεσμα τη συνολική άρνηση στοιχείων του παρελθόντος και την προσκόλληση σε ό,τι νέο, μοντέρνο ή και ξενικό προβληθεί ως σύγχρονη κοινωνική τάση.

- **Συναισθηματικές αντιφάσεις:** Κύριο χαρακτηριστικών των εφήβων, το οποίο συνδέεται με την ενεργητικότητα της νεανικής ηλικίας, είναι ο ενθουσιασμός και η διάθεση για έντονη δραστηριότητα. Πρόκειται για ένα συνδυασμό υπερβολικής αισιοδοξίας και εύθυμης διάθεσης με την αποζήτηση νέων όλο και πιο ενεργητικών δραστηριοτήτων. Η διάθεση αυτή, εντούτοις, συχνά και απρόσμενα εναλλάσσεται με περιόδους μελαγχολίας, ατονίας και έλλειψης ενδιαφέροντος. Ψυχολογικές διακυμάνσεις που σχετίζονται αφενός με τις παράλληλες σωματικές και ορμονικές αλλαγές των εφήβων κι αφετέρου με την παράλληλη εσωτερική διεργασία διερεύνησης και διαμόρφωσης καίριων χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς τους. Δεν είναι, επομένως, σπάνιο, ο έφηβος να αποζητά την απομόνωση

και την πλήρη απραξία, όχι ως φανέρωμα της οκνηρίας του, αλλά ως ανάγκη σκέψης και εσωτερικής αναζήτησης προκειμένου να διευθετήσει στη σκέψη του όλα εκείνα τα προβλήματα που τον ταλανίζουν (ιδεατός εαυτός, επαγγελματική αποκατάσταση, ερωτικός σύντροφος κ.ά.).

- **Ανάγκη αποδοχής:** Οι έφηβοι αισθάνονται έντονη την ανάγκη αποδοχής τόσο από το άμεσο οικογενειακό τους περιβάλλον όσο και από τις ομάδες συνομηλίκων τους. Η αποδοχή, μάλιστα, από τους συνομηλίκους είναι ιδιαίτερα σημαντική, εφόσον θα επιτρέψει την ομαλή ένταξη του εφήβου στις φιλικές παρέες. Προκειμένου, άλλωστε, να επιτευχθεί η αποδοχή από τους συνομηλίκους, οι έφηβοι οδηγούνται συχνά στην υιοθέτηση τρόπων συμπεριφοράς, ενδυμασίας και ομιλίας, που ενδεχομένως δεν ταιριάζουν ή δεν εκφράζουν απόλυτα την προσωπικότητά τους.

Ας σημειωθεί, άλλωστε, πως η εφηβική ηλικία χαρακτηρίζεται από έντονες ανασφάλειες και πως η αυτοπεποίθηση του εφήβου διατηρείται συχνά με μια εύθραυστη ισορροπία. Έτσι, όποιο φυσικό ή άλλο «ελάττωμα» -υπαρκτό ή πρόδηλο μόνο στη σκέψη του εφήβου- μπορεί να αποτελέσει σημαντική πηγή άγχους και απογοήτευσης για τον έφηβο.

- **Ο φίλεργος έφηβος:** Ένα μέρος των εφήβων διακρίνεται για το υψηλό επίπεδο γνώσεων που διαθέτει, για τη συνεχή ενασχόληση με τις εξελίξεις σε κάθε σύγχρονο τομέα (τεχνολογία, πολιτική, κοινωνία), αλλά και με τη σαφή διάθεση εργασίας, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διασφάλιση μιας αποδοτικής επαγγελματικής αποκατάστασης. Πρόκειται για εφήβους που απέχουν από τα θέλητρα του καταναλωτισμού και της εύκολης, γεμάτης διασκεδάσεις, ζωής, καθώς έχουν από νωρίς κατανοήσει το ανταγωνιστικό και απαιτητικό πνεύμα της εποχής. Έχουν, έτσι, υπό μία έννοια, προσεγγίσει ταχύτερα μια πιο ώριμη θέαση των πραγμάτων.

- **Ο οκνηρός έφηβος:** Ένα μέρος των εφήβων, ωστόσο, κινείται πλησιέστερα σε χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας, όπου το παιχνίδι, ο άπλετος ελεύθερος χρόνος και η αποχή από κάθε προσπάθεια, συνιστούσαν τον ιδεατό τρόπο ζωής. Πρόκειται για εφήβους που θεωρούν δεδομένη τη διασφάλιση όλων των αναγκών από τους γονείς τους και δεν κατανοούν -ή έτσι τουλάχιστον αφήνουν να φανεί- τις απαιτήσεις που έχει η σύγχρονη κοινωνία από αυτούς. Είναι σταθερά προσανατολισμένοι προς τα υλικά αγαθά, τις εφήμερες διασκεδάσεις, το υπέρμετρο ενδιαφέρον για την εξωτερική τους εμφάνιση· ενώ μένουν αδιάφοροι για τις σχολικές υποχρεώσεις τους και για την πρόσκτηση άλλων επαγγελματικών εφοδίων, όπως είναι η εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Η συμπεριφορά αυτή αποτελεί συχνά απόρροια της τάσης των γονιών να επιτρέπουν περισσότερες ελευθερίες από το αναγκαίο, αλλά και να ενδίδουν με ευκολία στις καταναλωτικές απαιτήσεις των παιδιών τους.

Άλλοτε, βέβαια, η στάση αυτή δεν είναι παρά μια προσπάθεια αντίδρασης απέναντι στις απαιτήσεις της εποχής, από εφήβους που αδυνατούν -ή αισθάνονται πως αδυνατούν- να αντεπεξέλθουν στο απαιτητικό και ανταγωνιστικό σχολικό περιβάλλον.

Προβλήματα των νέων

Η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί τον τελευταίο καιρό στη χώρα μας με τα έντονα οικονομικά προβλήματα, την όξυνση του φαινομένου της ανεργίας και τις ποικίλες εντάσεις σε διάφορες πτυχές της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, δημιουργεί ένα

ιδιαίτερα απογοητευτικό και αγχωτικό πλαίσιο για τους σύγχρονους εφήβους. Τη στιγμή που οι έφηβοι καλούνται να αντιμετωπίσουν τα ιδιαίτερα προβλήματα της κρίσιμης ηλικίας τους (διαμόρφωση αυτόνομης προσωπικότητας, υπέρβαση ανασφάλειών, επιλογή επαγγελματικής ταυτότητας), έρχονται αντιμέτωποι με την αίσθηση της εκ των προτέρων διάψευσης των προσδοκιών τους και ματαίωσης των ελπίδων τους για το πέρασμα σε μια δημιουργική και οικονομικά ασφαλή νεότητα.

- **Αυξημένες σχολικές και φροντιστηριακές απαιτήσεις:** Το πρόγραμμα των εφήβων είναι ιδιαίτερα πιεστικό, καθώς έχουν να διαχειριστούν τις απαιτήσεις του σχολείου, την εκμάθηση ξένων γλωσσών και πιθανώς τις επιπλέον ώρες φροντιστηριακής διδασκαλίας, προκειμένου να επιτύχουν μια ικανοποιητική προετοιμασία τόσο για τις πανελλήνιες εξετάσεις, που σηματοδοτούν το τέλος της σχολικής ζωής και διασφαλίζουν τη συνέχιση των σπουδών, όσο και γενικότερα για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση. Αποτέλεσμα αυτού του εντατικού προγράμματος είναι η εκμηδένιση του τόσο αναγκαίου ελεύθερου χρόνου και η ενίσχυση των αισθημάτων άγχους, κούρασης και απογοήτευσης.

- **Αγωνία για την ορθή επιλογή επαγγελματικού προσανατολισμού:** Καίριο αίτημα των εφήβων, και συνάμα πηγή σημαντικού προβληματισμού, είναι η ανάγκη πλήρους και έγκυρης ενημέρωσης για τις επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους, ώστε να κατευθυνθούν προς μια αποδοτική επαγγελματική επιλογή. Οι έφηβοι διαμαρτύρονται -δικαίως- πως στο πλαίσιο του σχολείου δεν λαμβάνουν την αναγκαία ενημέρωση, με αποτέλεσμα να προχωρούν σε μια σημαντικότητα για τη ζωή τους επιλογή χωρίς να έχουν πλήρη εικόνα του εργασιακού χώρου.

- **Ανασφάλεια και φόβος για το μέλλον:** Το ασταθές οικονομικό κλίμα της χώρας και τα έντονα προβλήματα ανεργίας, δημιουργούν στους νέους μια επώδυνη αίσθηση ανασφάλειας, καθώς ανησυχούν πως η όλη προσπάθεια που καλούνται να καταβάλουν ενδέχεται να αποβεί μάταια, εφόσον η πολιτεία αδυνατεί να διασφαλίσει συνθήκες ομαλής επαγγελματικής αποκατάστασης.

- **Εσωτερικές ανασφάλειες και αναζήτηση προσωπικής ταυτότητας:** Ένα σημαντικό για τους νέους ζήτημα, το οποίο συχνά παραβλέπεται από τους ενήλικες, είναι πως παράλληλα με όλες τις υπόλοιπες υποχρεώσεις τους καλούνται να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να διερευνήσουν τις δυνατότητες, τις κλίσεις αλλά και τις ελλείψεις τους, προκειμένου να διαμορφώσουν μian αυτόνομη προσωπικότητα. Οι έφηβοι αισθάνονται συχνά πως δεν τους παρέχεται ο αναγκαίος χρόνος και η αναγκαία ελευθερία, ώστε να προχωρήσουν με σιγουριά στη διερεύνηση της ταυτότητάς τους. Μια διερεύνηση, άλλωστε, που προσκρούει κάποτε στα πρότυπα που προβάλλει η κοινωνία, αλλά και στις απαιτήσεις των γονιών, οι οποίοι δεν είναι πάντοτε έτοιμοι να αποδεχτούν τις επιλογές του εφήβου.

- **Αίσθημα απογοήτευσης από την εικόνα της σύγχρονης κοινωνίας:** Οι έφηβοι αντιδρούν έντονα και απογοητεύονται, όταν έρχονται αντιμέτωποι με τις διακρίσεις, την αναξιοκρατία, τις οικονομικές ανισότητες και την ύπαρξη κοινωνικώς ευνοημένων πολιτών έναντι άλλων οικονομικά και κοινωνικά υποδεέστερων. Η αίσθηση πως η κοινωνία δεν επιβραβεύει τους ανθρώπους ανάλογα με την προσπάθειά τους, αλλά ανάλογα με τις γνωριμίες και τις διασυνδέσεις τους, συνιστά μια παθογένεια ιδιαίτερα ενοχλητική για τους εφήβους.

- **Αίσθημα πίεσης από τα κοινωνικά πρότυπα και τη δεσπόζουσα θέση της οικονομικής καταξίωσης:** Οι έφηβοι αισθάνονται πως υστερούν απέναντι στα πρότυπα ομορφιάς, οικονομικής δύναμης και ελευθερίας που προβάλλονται από τα μέσα ενημέρωσης και τη

βιομηχανία του κινηματογράφου. Η επίπλαστη τηλεοπτική και κινηματογραφική εικόνα μιας ιδεατής εφηβείας που παρουσιάζεται ως γνώρισμα άλλων χωρών του δυτικού κόσμου, δημιουργεί εσφαλμένες εντυπώσεις στους σύγχρονους νέους της χώρας μας, οι οποίοι τείνουν να απογοητεύονται από τη δική τους πραγματικότητα την οποία θεωρούν ανεπαρκή.

Τα μη προσεγγίσιμα πρότυπα για τη σωματική διάπλαση και την νεανική ομορφιά που παρουσιάζουν τηλεοπτικά, έντυπα και διαδικτυακά μέσα, εντείνει τα αισθήματα ανασφάλειας των νέων που θεωρούν πως αδυνατούν να ανταποκριθούν σε τέτοιου είδους προσδοκίες. Ενώ, συνάμα, ωθούν τους νέους σε μια επιφανειακή θέαση της πραγματικότητας, όπου η εξωτερική εικόνα του ατόμου κρίνεται πολύ σημαντικότερη σε σχέση με την προσωπικότητα και την πνευματική του καλλιέργεια.

Παράλληλα, τα καταναλωτικά πρότυπα που παρουσιάζουν την κατοχή υλικών αγαθών -για τους εφήβους συνήθως σχετιζόμενα με την τεχνολογία και την ενδυμασία-, αλλά και τη γενικότερη οικονομική άνεση ως τα ιδανικά του σύγχρονου πολιτισμού, δημιουργούν έντονα αισθήματα μειονεξίας στους εφήβους μιας σκληρά δοκιμαζόμενης χώρας.

- **Ρατσισμός και σχολικός εκφοβισμός:** Οι έφηβοι είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε θέματα διακρίσεων, καθώς κάποιες φορές έρχονται αντιμέτωποι με αυστηρή κριτική ή και χλευασμό από συνομηλίκους τους για θέματα που σχετίζονται είτε με την εξωτερική τους εμφάνιση είτε τη χώρα καταγωγής τους είτε, ακόμη, και με την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους. Τέτοιου είδους φαινόμενα, παρά το γεγονός ότι δεν χαρακτηρίζουν μεγάλο μέρος των εφήβων, μπορούν να επενεργήσουν με πολύ αρνητικό τρόπο στην ευάλωτη ψυχολογία των νέων.

Εξίσου αρνητικό αντίκτυπο έχουν τα ποικίλα φαινόμενα σχολικού εκφοβισμού (υποτιμητικά σχόλια και χαρακτηρισμοί, πράξεις βιαιότητας, κοινωνική απομόνωση και αποκλεισμός από τις παρέες, κλοπές, σωματική ή ψυχολογική κακοποίηση), τα οποία ακόμη κι αν θεωρηθεί ότι παρατηρούνται σε μικρή κλίμακα, αποτελούν πηγή σημαντικού άγχους και ψυχικής οδύνης για τους εφήβους που τα βιώνουν.

- **Αναποτελεσματικές διεξόδους εκτόνωσης (αλκοόλ, ναρκωτικά, κάπνισμα):** Οι νέοι υπό την πίεση του άγχους και των εσωτερικών τους προβληματισμών, καταφεύγουν συχνά -και χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τις ζημιές που προκαλούν στην υγεία τους- σε ανθυγιεινές και πολλαπλά επιζήμιες διεξόδους εκτόνωσης, όπως είναι το κάπνισμα, το αλκοόλ, αλλά ακόμη και τα ναρκωτικά. Οι τελείως αναποτελεσματικές αυτές επιλογές έρχονται κάποτε και ως προσπάθειες διεκδίκησης της αποδοχής των συνομηλίκων τους, που έχουν ήδη καταφύγει σε ανάλογες διεξόδους.

- **Χάσμα των γενεών:** Οι έφηβοι αισθάνονται πως οι ενήλικες του περιβάλλοντός τους δεν κατανοούν πάντοτε τα προβλήματά τους, τα οποία τείνουν να τα υποτιμούν ή και να τα παραβλέπουν τελείως. Ενώ, συνάμα, θεωρούν πως η μεταξύ τους επικοινωνία είναι εν γένει δύσκολη εφόσον οι ενήλικες δεν είναι εξοικειωμένοι με τον τεχνολογικό κόσμο που αποτελεί σημαντικό μέρος της σύγχρονης ζωής, αλλά κι επειδή οι ενήλικες έχουν απορροφηθεί σε μεγάλο βαθμό από τα δικά τους προβλήματα και τις δικές τους ανησυχίες. Πρόκειται, βέβαια, για τη διαχρονική διαφοροποίηση ανάμεσα στους εφήβους και τους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας, η οποία σε κάθε εποχή φέρνει στην επιφάνεια τις αλλαγές που έχουν προκύψει στον τρόπο αντιμετώπισης της πραγματικότητας, στις αξίες και τα ιδανικά κάθε γενιάς.

- **Σχέση εξάρτησης με την τεχνολογία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης:** Οι έφηβοι της σύγχρονης εποχής καλούνται να διαχειριστούν και να θέσουν υπό έλεγχο την τάση τους να αποσύρονται στον ιδιαίτερα ελκυστικό γι' αυτούς κόσμο της τεχνολογίας. Έχει προκύψει, άλλωστε, μια πρωτόφαντη κατάσταση κατά την οποία οι νέοι, αδιαφορώντας για άλλες επωφελείς δραστηριότητες, όπως είναι το διάβασμα και ο αθλητισμός, αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους σε διαδικτυακές δραστηριότητες (παιχνίδια, ταινίες, συνομιλίες μέσω σελίδων κοινωνικής δικτύωσης). Είναι, μάλιστα, τέτοια η επιρροή που έχουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στους νέους, ώστε να θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος τόσο της καθημερινότητάς τους, όσο και του τρόπου που αντιλαμβάνονται την κοινωνική τους υπόσταση. Η μέριμνα για το εικονικό τους προφίλ μοιάζει κάποιες φορές να τους απασχολεί περισσότερο απ' ό,τι οι υποχρεώσεις και οι δραστηριότητες του πραγματικού κόσμου.

Ποια θα πρέπει να είναι η στάση των ενηλίκων

Στο ιδιαίτερα απαιτητικό πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας οι ενήλικες καλούνται να δείξουν κατανόηση απέναντι στα προβλήματα, στις ανησυχίες και στις κάποτε έκδηλα αναποτελεσματικές συμπεριφορές των εφήβων. Εκείνο που χρειάζονται οι έφηβοι δεν είναι κάποιον να τους κρίνει και να τους επικρίνει, αλλά κάποιον να τους αποδεχτεί και να δείξει έμπρακτα πως αντιλαμβάνεται το πλήθος των ζητημάτων που τους απασχολούν και τους πιέζουν.

Υπό τη διαρκή πίεση της ανασφάλειας για το μέλλον, αλλά και υπό την εσωτερική ένταση που προκαλείται από την ανάγκη διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης και ανεξάρτητης προσωπικότητας, οι έφηβοι θέλουν να αισθανθούν πως οι γονείς τους είναι εκεί για να τους στηρίξουν και να τους αποδεχτούν, χωρίς όρους και απαιτήσεις. Μόνο, άλλωστε, ένα σταθερό κλίμα ψυχολογικής και συναισθηματικής στήριξης, μπορεί να επιτρέψει στον έφηβο να αισθανθεί ότι έχει τη δυνατότητα και να προσπαθήσει μα και να αποτύχει στις επιμέρους επιδιώξεις του.

Η διάθεση για ανοιχτή και χωρίς επικριτικό σχολιασμό συζήτηση, θα δημιουργήσει σταδιακά στον έφηβο την αίσθηση πως μπορεί να εμπιστευτεί στο γονιό του όλα εκείνα τα μικρά ή σημαντικά που τον απασχολούν, και θα επιτρέψει την από κοινού προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων του νέου.

Το σημαντικότερο, άλλωστε, που αποζητά ο έφηβος από τους γονείς τους είναι η διάθεσή τους να στηρίξουν και να αποδεχτούν τις επιλογές του στον προσωπικό και επαγγελματικό τομέα.